

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Nc/6/2021
Identifikačné číslo spisu: 2216207111
Dátum vydania rozhodnutia: 03.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:2216207111.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. J.J., bývajúceho vo K. B., E. X. XXX/XX, zastúpeného spoločnosťou REKEN & PARTNERS Law Firm s. r. o., so sídlom v Bratislave, Tichá 45, IČO: 36 783 188, v mene ktorej konajú JUDr. Boris Reken a JUDr. Jozef Harakal, konatelia a advokáti, proti žalovaným 1/ U. U. P., bývajúcemu v B. S., Z. T. XXXX/X, zastúpenému JUDr. Natáliou Kubánovou, advokátkou v Dunajskej Strede, Zsigmonda Móricza 5707/8, 2/ METEOR - D.S., s. r. o., so sídlom vo Veľkých Dvorníkoch 246, IČO: 36 249 718, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Peružek, s. r. o., so sídlom v Hlohovci, Hollého 20, IČO: 47 256 371, v mene ktorej koná JUDr. Peter Peružek, konateľ a advokát, 3/ NEA-PLAST EU, s. r. o., so sídlom v Dunajskej Strede, Kračanská cesta 5943/40, IČO: 46 521 241, 4/ D. G., bývajúcej vo K. B., Z. XXX/XX, 5/ Z. R., bývajúcemu vo K. B., Z. XXX/XX, žalovaní 4/, 5/ zastúpení Mgr. Lajosom Mészárosom, PhD., advokátom v Dunajskej Strede, Alžbetínske námestie 328, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5C/145/2016, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Trnave z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 26Co/76/2021, sp. zn. 26NcC/13/2021, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Trnave JUDr. Katarína Slováčková, JUDr. Daniel Ilavský a Mgr. Jozef Mačej nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na tomto súde pod sp. zn. 26Co/76/2021 (spor vedený na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5C/145/2016).

Odôvodnenie

1. V spore vedenom na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 26Co/76/2021 žalobca uplatnil námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trnave z dôvodu, že predsedom tohto súdu je JUDr. Anton Jaček, pričom sudkyňou rozhodujúcou na Okresnom súde Dunajská Streda je jeho manželka. Podľa názoru žalobcu je dôvodom zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trnave skutočnosť, že manželku predsedu daného súdu všetci poznajú, a preto nebudú rozhodovať nezaujato o odvolaní žalobcu voči rozsudku, ktorý vydala práve manželka predsedu súdu. S poukazom na uvedené žiadal, aby došlo k vylúčeniu všetkých sudcov Krajského súdu v Trnave z rozhodovania o podanom odvolaní.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súde v

Trnave [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)], ktorému bola námietka zaujatosti predložená 27. októbra 2021, posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trnave len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 20. októbra 2020 č. k. 5C/145/2016-610. Predmetná vec bola pridelená na rozhodnutie senátu 26Co Krajského súdu v Trnave (potvrdenie na č. l. 744 spisu), ktorý je podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave na rok 2021 zložený zo sudcov JUDr. Kataríny Slováčekovej, JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačaja.

3. Sudcovia Krajského súdu v Trnave - členovia senátu 26Co JUDr. Katarína Slováčeková, JUDr. Daniel Ilavský a Mgr. Jozef Mačej sa k námietke zaujatosti uplatnenej žalobcom vyjadrili tak, že vo veci sa žiadny z nich necíti byť zaujatý a k sporu, stranám a ich zástupcom nemajú žiadny pomer. JUDr. Katarína Slováčeková tiež uviedla, že zákonnú sudkyňu JUDr. Máriu Jačecovú Sziegel osobne pozná ako väčšinu sudcov v obvode Krajského súdu v Trnave, nemajú však žiadny osobitný vzťah. Skutočnosť, že menovaná sudkyňa je manželkou predsedu Krajského súdu v Trnave považuje za irelevantnú, pretože predseda súdu nemá oprávnenie zasiahnuť do rozhodovacej činnosti senátu.

4. Podľa § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom právnej úpravy vyjadrenej v citovanom § 49 ods. 1 CSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu (veci), k nezaujatému prístupu súdu k stranám sporu (účastníkom), k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu/sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu (veci) považované za právne relevantné. Je nimi existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu (veci), v rámci ktorého by bol daný konkrétny záujem sudcu na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu (účastníkov konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

6. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

7. Pri posudzovaní skutočnosti uvádzanej žalobcom v námietke zaujatosti vychádzal najvyšší súd jednak zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu, ako aj z toho, že výnimky z takejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

8. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP). Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli

nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

9. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (pozri tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávánemu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

10. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

11. Z § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísiadacích a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

12. V danom prípade žalobca námietku zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trnave odôvodňuje tým, že predseda tohto súdu JUDr. Anton Jaček je manželom sudkyne, ktorá rozhodla vo veci na súde prvej inštancie, a preto sa domnieva, že na odvolacom súde nebude o jeho odvolaní rozhodnuté nezaujato.

13. Z vyjadrenia zákonných sudcov senátu 26Co Krajského súdu v Trnave JUDr. Kataríny Slováčkovej, JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačeja vyplýva, že títo sudcovia sa subjektívne necítia byť zaujatí. Všetci traja uviedli, že sú bez takého pomeru k veci, k stranám alebo ich zástupcom, pre ktorý by mohli byť pochybnosti o ich nezaujatosti. Samotná skutočnosť, že súčasný predseda Krajského súdu v Trnave je manželom sudkyne, ktorá konala a rozhodovala v spore na súde prvej inštancie, nemôže byť dôvodom pre vylúčenie senátu 26Co Krajského súdu v Trnave z prejednávania a rozhodovania vecí, pretože sama osebe ešte nesvedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 49

ods. 1 CSP.

14. Najvyšší súd konštatuje, že obsah námietky zaujatosti žalobcu, ani stanovisko sudcov - členov senátu 26Co Krajského súdu v Trnave k tejto námietke nepreukazujú existenciu takého vzťahu alebo konkrétnej skutočnosti (nestačí len okolnosť všeobecná), pre ktorú by bolo možné mať pochybnosti o nezaujatosti namietaných sudcov k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel najvyšší súd k záveru, že v danom prípade nie sú splnené zákonom vyžadované predpoklady vyplývajúce z § 49 ods. 1 CSP na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Trnave JUDr. Kataríny Slováčekovej, JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačeja (členov senátu 26Co) z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Námietku zaujatosti uplatnenú žalobcom voči sudcom uvedeným vo výroku tohto uznesenia považoval preto najvyšší súd za nedôvodnú; o vylúčení ďalších sudcov Krajského súdu v Trnave v zmysle § 55, veta druhá CSP nerozhodoval.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.